СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 167. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 21. липня 1925.

VOL. XXXIII. No. 167. Jersey City, N. J., Tuesday, July 21. 1925. THREE CENTS

Президент Кулидж заявляє, що не допустить до углевого страйку в Пенсилвенії.

СВОМПСКАТ, Месс., 19. липня. — Президент Кулидж заявив сьогодня, що він вжие всіх заходів, аби не допустити до страйку в копальнях твердого угля (антрациту), який міг би вибухнути 1-ого вересня с. р., колиб майнери і власники копалень не заключили нової умови.

Президент доручив, щоб йому доручувано звідомлення про хід переговорів між майнерами і власниками копалень.

У випадку розбиття сих переговорів він покличе обі сторони до себе і предложить народови дійсний стан спору та поробить усі заходи, щобне допустити до страйку.

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ НЕ УСТУПАЮТЬ.

ЕТЛЕНТИК СИТИ, Н. ДЖ., 19. липня.— У второк буде продовжене спільної конференції представників углекопів і власників копалень.

Власники копалень не хотять уступити майнерам в нічому. Вони кажуть, що предложать статистичні викази, якими докажуть, що заробітні платні майнерів уже такі високі, що їх годі піднести без накладання нового тягару на публику (себто, без підвисшування ціни угля).

Вони навіть силкуються доказати, що три четвертини гроша з продажі угля іде на заробітні платні майнерів.

Далі кажуть вони, що зменьшенне, а навіть скасованнє, платень урядовців углевого промислу нічого не поможе, бо сі платні у відношенню до інших видатків зникаюно малі.

Також не вважають вони вказаним зменьшувати оплати зелізниць за перевіз угля, бо кажуть, що се було-б притокою для зменьшення платень зелізничників, а сі по їхньому не добились від 1914 року стільки підвишок що майнери.

ВОКЕР ПРОТИ ГАЙЛЕНА.

НЮ ЙОРК, Н. И., 19. липня. — В кругах тутешніх демократів у Теммені Сосаєті кажуть, що ся організація схильна видвигнути кандидатуру стейтового сенатора Джеймса Дж. Вокера на посадника міста проти кандидатури Джана Ф. Гайлена.

ДЕЙВИС ПОЇХАВ НА ВАКАЦІЇ.

НЮ ЙОРК, Н. И., 19. липня. — Міністер праці Джеймс Дж. Дейвис поїхав пароплавом Гомерик до Англії. Він буде на вакаціях в свому рідному краю Валії, а також відвідає і Шотляндію.

Частину своїх вакацій хоче віддати для розглянення углевої ситуації у Великій Британії.

Домів вернеться Дейвис 25-ого серпня с. р.

ВИРАТУВАЛИ З БАНКРОТСТВА.

НЮ ЙОРК, Н. И., 19. липня. — Власники і вірителі тутешньої фінансової фірми Дін, Онатівія і Ко. зложили $2,700,000 і сим капіталом виратували фірму від банкротства.

Фінансисти з Вол Стріт кажуть, що се небувалий випадок у фінансовому світі, а сталось се, кажуть, тільки дякуючи довірю банків до власників фірми, які збанкротували були через хвилеві невдачі у фінансових операціях.

ПОСТРІЛЕНО ВІЦЕ-КОНСУЛЯ.

ВАШИНГТОН, Д. К., 19. липня. — З Мексика сповіщають, що в місті Агваскалієнтес хтось пострілив у спину тамошнього американського віце-консуля Геролда Дж. Бредертона.

Догадуються, що сей постріл був припадковий, але всетаки американська влада доручила свому амбасадорови в Мексику зажадати від мексиканського міністерства закордонних справ розсліду справи і покарання виновника, якщо такий найшовся би.

ЛІТНІ ПОЛІТИЧНІ ВИКЛАДИ.

ВИЛЛИЄМСТАВН, Месс., 19. липня. — Сьогорічні літні виклади в тутешньому Політичному Інституті зачнуться 23-ого с. м. і скінчаться 22-ого серпня с. р.

Виклади виголосить понад 200 професорів, дипльоматів, редакторів, офіцирів та інших знавців заграничних справ.

Вони обговорять питання відношення других держав до Америки і взаємин між чужими державами.

Головою Політичного Інститута є президент Виллиємс Калледж-у др. Геррі А. Ґарфілд. Він подав уже до відома програму викладів.

Виклади будуть про Лігу Народів, про фашістський рух в Італії, про фінансове становище Франції, про теперішню заграничну політику Злучених Держав, про Велико-Британську Імперію, про хліборобство, про зріст людности, про економічну відбудову Европи, про земні скарби яко чинник у світових справах і т. і.

З Англійців буде говорити ґенерал сер Фредерик Моріс, професор Оксфордського університету Лайонел Кертис, знавець Східної Европи Арнолд Тойнбі.

Про фашізм говорити-ме італійський сенатор граф Антоніо Чіппіко.

Про фінанси Франції виголосить виклад французький банкер Роберт Масон.

Польський міністер заграничних справ граф Александер Скршинський буде говорити на теми „Америка і польська демократія" і „Критичні питання Польщі".

ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ ЇДУТЬ ДО ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК, Н. И., 19. липня. — Вчера відїхало віасі в другій і третій класі голяндського пароплава Вендам 400 польських Соколів з Америки.

Вони хотять відвідати Польщу, щоб обновити звязки американських Поляків зі старим краєм.

Українські Громадяни!

Чи Ваша громада не повинна вичинитися своєю жертвою до ратовання українського народу від голодової смерти?

Чи хвиля страшної руїни в українських землях не зєднає нас знову в одну могучу cімю і чи ми, українська заморська іміграція, не відповім гідно на ляцький терор і насильство?

Кличемо ще раз:

ДО ПРАЦІ! СПІШІТЬ НА НАРОДНІ ВІЧА ТА СВОЄЮ ЖЕРТВОЮ ПОЛОЖІТЬ КРАЄВИ!

По інформації пишіть до:

ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ СТРАЙК У ЛЬВОВІ.

Дня 23. червня с. р. між 10—12 год. ранку відбувся маніфестаційний страйк робітників усіх категорій під гаслом: За працею і хлібом. Страйк являється організованим протестом проти зростаючої з дня на день дорожні на артикули, необхідні для життя в той час, коли плата за працю не тільки не підноситься, але й спадає. Деякі трамваї припинили рух в год. 10 і 45 мінут та стояли на місцях до год. 11.30 на знак солідаризування зі страйкуючими. В год. 10.30 відбулося віче робітництва на маґістрацькому подвірю, а в год. 12. удалася окрема депутація робітництва до львівського воєводи в справі пануючої дорожнечі та безробіття. Біля години дванайцятої зібрана товпа робітників пустилася від маґістрату Руською вул. в напрямі до воєвідства, але поліція загородила їй дорогу, при чому вивязалася суперечка між демонстрантами й поліцією. Результатом її було те, що маніфестантів розігнано при допомозі кінних поліцаїв. Піша і кінна поліція поводилася дуже брутально, била обнаженими шаблями і прикладами. Ми були свідками з вікон нашої редакції (Діла) як один поліцай ранив прикладом у голову лежачого на хіднику хлопчину, що випадково ніс туди воду і був потручений розбігаючоюся товпою.

ТОРГОВЛЯ УКРАЇНИ ЗІ СХОДОМ.

На останньому засіданні Україно-Східної торговельної палати в Харкові був доклад про вислідки Бакінського ярмарку щодо зближення української торговлі зі Сходом, і зокрема — з перськими купцями.

Відмічено, що зближенне українських торговельних організацій з перськими купцями має тенденції до дальшого розвитку. Слід вжити всіх можливих заходів для більш тісних звязків української і перської торговлі.

Визнано за необхідне вивчити справу про розповсюдження пільг по сухошляховій азійській межі, також і на морські межі, комісії по розробці пільг для експорту на Схід доручено вивчити сю справу, причому особливу увагу ухвалено звернути на форми комерційного кредиту.

Визнано за корисну організацію на Україні мішаного торговельного т-ва по торговлі з країнами Сходу.

НЕВТОМНИЙ І НЕЛОВИМИЙ ПАНИЧ.

По півторамісячних безперервних ловах на невтомного та не позбавленого гумору Паніча приходиться усумнитися в тому, чи взагалі та облава була та чи до неї вправду бралася влада так дуже серіозно, як про це писали деякі польські брукові ґазети. Божважко допустити, щоби польські органи безпеченства при такому великому та довгому напруженню не досягли своєї мети та не зловили якогось там одного чоловіка, що нагував так богато крови населенню і поліції. Вже одна поліційна амбіція на це не могла би її дозволити. Отже: або так дуже серіозно до цеї облави ніхто не брався, а польська преса цілу справу непотрібно роздула, вмішавши до неї навіть неводу, що як тепер уже відомо, їздив не до ярославського повіту на облаву, а до Шкла Яворова відбирати чолобитня від надійних Українців; або ж апокаліптичний Паніч зовсім не істнує в дійсности а тільки в уяві деяких чинників. Божважко повірити, щоби по нинішний день від ряду літ міг свобідно „райзувати" бандит, на голову якого наложили високу премію органи безпечества. Цеж не голка а чоловік і то того не один а з цілою шайкою. Через те всі ті леґенди про всі фортелі Паніча, про його отепу та зручність і орієнтацію слід вважати все таки леґендами. Одначе все це, саме в підтвердження нашої догадки дає нам право навести ще одну леґенду про зручність того апокаліптичного бандита. Найбільше брукова тепер у Львові ґазета „Курер львовскі" принесла сьогодня вістку про те, що Паніч весь час облави брав особисто разом з поліцією участь у тій облаві на самого себе. Нехай собі всезнаючий і всечуючий „Курієр львовскі" що хоче пише а ми все таки не можемо йому вірити. Бо й якже можна допустити такий абсурд, щоби Паніч ловив самого себе разом рука в руку з польською поліцією? А далі пише та сама ґазета ще й таке, що Паніч приїхав зі своїми товарищами до Львова і барився тут кілька днів. Одна конфідентка, що мала його видати, донесла про момент його виїзду зі Львова. Поліція змобілізувалася і рушила на головний двірець, окружила всі входи та виходи, а Паніча все одно не зловили. Це тільки потверджує, що Паніч постать цілком леґендарна.

СТРОГЕ СРЕДСТВО ПРОТИ ПОШИРЕННЯ ЗЛОЧИНІВ.

Правительство Нової Зеляндії приготовляє законопроєкт проти поширювання злочинів в краю. Полягає він на тім, що спишеться всіх налогових пияків, епілептиків, дурноватих, сифілістиків і наворотних злочинців на окрему лісту і заборониться всім вписаним на лісту входити в подружні зносини зі здоровими. Крім цего всіх цих „реєстровців" розміститься на мешкання в окремих фармах поза містами. Хто з них одначе згодивбися на таку операцію, яка зробилаби його безплодним, то мігби залишитися поміж здоровими.

САРАНЧА НА УКРАЇНІ.

В Одещині появилася саранча. Загроза, яку несе зі собою та язва для хлібороба, є величезна. У звязку з появою саранчі рішила влада завізвати все населення до боротьби з тою насуваючоюся стихійною бідою. Покищо появилися хмари саранчі в околиці Роздільної та найбільшому на Україні садовочному окрузі тираспольського повіту. Саранча летить зі заходу. Для недопущення саранчі до садів, що розложені близько залізничих ліній вислано паровози, що манëврують по шляху та відстрашують саранчу парою та димом.

ПІЛЬГИ СЕЛЯНСТВУ В СПРАВІ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОГО ПОДАТКУ.

З Харкова повідомляють: Президія Центральної Комісії Незаможних Селян вислухала доповідь представника Наркомфіну про пільги селянству в справі єдиного податку в сьому році. Доповідник відзначив, що, крім зменьшення податку з 340 міліонів до 280, запроваджується розстрочку його внесків на три строки. Родинам червоноармійців податок знижено на 25 відс., для колективів та кооперативних земель — на 10 відс.

Президія Центральної Комісії незаможних селян, констатуючи зменьшенне податку на 40 відс., що, без сумніву, сприятливо вплине на розвиток сільського господарства й доможе найбіднійшому селянству зіпятися на ноги після недородів попередніх років, звернула увагу Наркомфіну, щоб пільги інвалідам та родинам червоноармійців на-справді переводилося в життє. Ухвалено також як найширше познайомити селянство з пільгами, що дає йому радянська влада.

Заповідають, що правительство Поля Пенлєве упаде в осени.

ПАРИЖ, 19. липня. — Теперішне французьке правительство під кермою Поля (Павла) Пенлеве було в критичному положенню ізза критичної ситуації в Мароку, через яку воно могло кождої хвилі дуже легко провалитись. Одначе воно спаслося вакаціями парляменту, на які його розпущено аж до жовтня с. р.

Міжтим правительство Пенлеве має три вельми важні справи до вирішення, а саме: війну в Мароку, договір про „забезпеченне" французько-німецької границі і фінансову відбудову держави, разом з полагодженем американського военного довгу.

Лише крайні оптимісти вірять, що Пенлеве і його два головні стовпи, міністер скарбу Кайо та міністер заграничних справ Бріян, вспіють разом довести до успішного вирішення сих тепер найважнійших питань Франції. Більше французьких політиків і провідників партій не вірить у се і тому вони заповідають, що отворене французького парляменту в жовтні с. р. буде теж кінцем правління кабінету Поля Пенлеве.

КОТРІЙ АМЕРИЦІ БЕЛЬҐІЯ ВИННА ГРОШІ?

ЛОНДОН, 19. липня. — В Европі тепер піднято критику проти Америки за се, що вона домагається від Бельґії сплати военного довгу.

Анґлійці і Французи вказують на те, що Бельґія не обовязана платити жадних военних довгів, бо версайський мировий договір її звільнив від тих довгів, а доручив сплату Німеччині.

Тутешній Таймс питається, котрій Америці Бельґія винна гроші, чи сій, що позичала і скасувала довг, чи іншій.

(Гроші позичила Бельґії адміністрація покійного Вилсона. Відтак Вилсон в Парижі, приймаючи аліянтський мировий договір, зрікся іменем Америки претенсії до Бельґії. Одначе опісля американський сенат відкинув аліянтський мировий договір і проголосив, що военний стан з Німеччиною скінчений; і тимсамим скасував се, що Вилсон скасував, себто скасованнє бельґійського довгу).

„ЗАБЕЗПЕЧЕННЄ" ГРАНИЦІ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Комісія закордонних справ німецького парляменту (райхстаґу) приняла відповідь німецького міністра закордонних справ Шреземана на відповідь французького правительства у справі „забезпечення" німецько-французької границі.

Відтак міністер Штреземан вислав відповідь спеціяльним куріером до Парижа.

Якщо французьке правительство і сю відповідь відкине, міністер Штреземан уступить зі свого становища.

ОПОРОЖНЮЮТЬ РУРЩИНУ.

БЕРЛІН, 19. липня. — Французи і Бельгійці постепенно опорожнюють Рурщину, посуваючи свої окупаційні війска щораз далі на захід.

Сподіються, що уся Рурщина буде вільна від окупації в половині серпня с. р.

Німецька влада доручила містам в Рурщині, щоби здержалися від святковання з приводу уступлення окупаційних війск. Занепокоенне панує серед Німців ізза того, що Французи забираючись із Рурщини, переходять в Ренщину, де і так є доволі їх окупаційного війска.

АНГЛІЯ І КИТАЙ.

ЛОНДОН, 19. липня. — В англійських урядових кругах запевнюють, що Англія не противна міжнародній конференції у справі Китаю, але вважає її тепер передчасною.

Як кажуть, Англія хоче, щоб наперед настав лад і порядок в Китаю, аби життє чужинців на китайській землі не було загрожене.

Відтак, кажуть, Англія хоче, щоби знавці розглянули питання Китаю і предложили готовий матеріял будучій конференції. Аж тоді по думці англійських дипльоматів прийде черга обговорити справу китайської тарифи і вимкових привілеїв, які тепер мають чужинці в Китаю.

ПЕТЕН В МАРОКУ.

РАБАТ, Мароко (Африка), 19. липня. — Маршал Петен прибув сюди вчера, а відси удасться за три дні до Фезу.

Кажуть, що він готов переговорювати з провідником Ріфів Абд-ел-Крімом про мир, але коли він відкине його гадку про мирові заходи, то війна розгориться ще більше, бо Петен хоче скріпити французькі сили і зачати наступ проти Ріфів.

Міжтим число воюючих Ріфів зростає з кождим днем. До Абд-ел-Кріма постійно пристають нові ватаги войовників, котрі перенялися кличем про освободженне Марока з французького панування.

СПАДОК СТІННЕСА РОЗЛІТАЄТЬСЯ.

БЕРЛІН, 17. липня. — Відколи два сини Гуґа Стіннеса стали по його смерти сперечатись, спадок, який він їм оставив, зачав розлітатись.

Банки, яким фірма Стіннеса винна гроші, домагаються сплати, а що вони не мають готівки, так поволі все зачинає іти на ліцитацію.

ЗИМНО В РИМІ.

РИМ, 17. липня. — В Римі запанувала несподівана студінь. Люди мусять зодягатись тепло.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКА ШКІЛЬНА НЕВОЛЯ НА ВОЛИНІ.

Холмський тижневик Наше Життя пише:

Картину масового надужиття й ганебної роботи, яку перевели і ще досі переводять на так званих „кресах" вшехпатріоти у шкільній акції українського народу хочу доповнитиількома замітними фактами, які спостережено на місцях.

На боротьбу з українським шкільним рухом вшехпатріоти кинули всех поліцію, вийтів, шкільних інспекторів, учителів, осадників, поміщиків і т. д. Все те старалось чи то в спосіб терору чи в спосіб демагогічних обіцянок затягнути підпис українського селянина на польську шкільну декларацію.

На села випущено під опікою поліцаїв цілу армію наемних агітаторів. Сі агітатори ходили від хати до хати і питались селян, чи вони хотять школи і якої. Коли селяни відповідали, що хотять української школи та що вже на таку школу вони декларації зложили, то агітатори, обманюючи, казали, що й вони стараються за українську школу, та щоб се старанне було сильнійше, то треба ще підписати другу декларацію, і підсовували звичайно для підпису декларації на польську школу.

Інші знову тинялись по селах і обманюючи збирали відомости, хто потребує дерева на відбудову, землі, кредитів тощо, і підсовували під видом просьби на сі потреби підписувати декларації на школу польську.

Польські учителі та учительки раптом зробились приятелями селянства. То вчителька, бачиш, водить під руку бабу; то вчителина частує дядька папіроскою; запрошує до себе на килишок горілки; і все розмова про школу. Поміщик із села Мільчі (Дубенського повіта) Карженьовський роздає випас тим, хто підпише декларацію на польську школу. Учитель Поляк Будеражської школи (Здолбунівського повіту), назвавши себе інструктором позашкільної освіти, розїздить по селах; скликує сходки і під загрозою кари пропонує селянам підписати на деклараціях на українську школу таку надпись: „Я низше підписаний, підписуючи сю декларацію 1-ший раз, не знав, чого маю властиво домагатись, а тому прошу про відкриття школи з державною мовою навчання".

В сій підлій роботі помагали сему панкові й декотрі наші „землячки" як учитель із Цуркова, Присяжний, учителька з Мизоча, Шумовська (попівна), а землячок Недосуг каже, що декларації на українську школу се... большевицька видумка. Навіть технік дорожнього відділу при Дубенському старостві, проповідуючи братерське співжиття, каже, що „нас одна мати породила, і не все одно, як у вас буде польська школа" (село Хорупань).

І вся та робота сеї комашні не так дивна, як дивно се, що наш селянин ще лакомий на всякі обіцянки і не має досі впертости у змаганнях за свої права. Се не відноситься до всіх селян, а лишень до тих трусів, яких ще й досі життє нічому доброму не навчило. Пора вже перестати бути тим товаром, яким торгує кождий спекулянт.

ДАР ПОЛЬЩІ ДЛЯ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНІ

Колишній замок Володимирських князів у місті Володимирі Волинському, а теперішня тюрма, переповнений вязнями, бо в нім ще ніколи не було аж до 170 вязнів. Умови, в яких знаходяться вязні, тяжкі. Помешкання тісні. Повітре завсіди зіпсуте, так що хорі грудьми не можуть висидіти одного дня. Сухотний політичний вязень Віктор Крайц находиться в повітовому шпиталі. Кажуть, що дні його життя почислені. З газет і книжок до тюрми допускають лише польські, а українських ні. З одної миски заставляють їсти по 7 осіб, не виключаючи хорих.

Такі умови заставили політичних вязнів обявити 12-ого червня с. р. голодівку.

Голодуючі вимагали: скоршого закінчення слідства, дозволити вибір старостів у келії, допуску українських ґазет і книжок, бо начальник тюрми Копец не допускав їх „як ніц не дайонцих для душі і цяла", і ліпших санітарних умов.

Голодівка тягнулась чотири дні. Закінчилась нібито задоволеннем слушних вимог вязнів.

У суботу 13-го червня, в день своїх іменин начальник тюрми Копец порядно випив і о 9. годині ранку вірвався до келії, в якій містились політичні вязні Мусовицький і Нахтіґаль та побив немилосерно згаданих голодуючих вязнів. Підчас бійки вязні підняли крик, на котрий збіглась тюремна служба з багнетами до вікна келії, з якої чути було крики побитих вязнів. Мусовицький й Нахтіґаль взяли засвідчення від тюремного лікаря і просять адвокатів занятися справою їх побиття.

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЄ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС.

НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

(З Бюлетена Українського Телеграфічного Агентства (УКРАЇНТАГ), ч. 9, 18. червня 1925 року).

В початку червня місяця до Букарешту прибув з Поділля селянин, який в 1920-му році еміґрував до Румунії разом з частинами українського війска, був інтернований; в 1921-му році з інтернату втік і перебрався на Україну.

Проживши там повних три роки, знову переплив через Дністер і повернув до Румунії.

Аби перевірити ті відомости, які систематично подає преса, а також і ті, які доходили до нас раніще ріжними шляхами, ми задавали йому ті питання, які вже не визивали в нас жадного сумніву.

Наводимо стисло наші питання й відповіді на них.

1) Як ви леґалізувалися повернувши до-дому?

— Дністер я переплив у ночі. До-дому дістався благополучно. Тижнів зо два ховався, але потім примушений був явитися.

2) Що-ж ви їм говорили?

— А те, що я був за кордоном, а тепер повернувся до-дому. Що коли судилося помирати, то краще в дома, ніж у чужій стороні.

3) А чи не робили дослідів над вашою попередною діяльністю?

— Робили. До-дому мене не відпустили. Зараз-же заарештували й посадили в ЧЕКА, а потім судили. Суд засудив мене на шість тижнів.

4) Хіба не можна прийти додому, отримати від своєї сільської влади потрібні папери й жити собі та господарювати вдома так ніби-то ви й не виїздили з дому?

— Ні, це не можливо. Все одно на селі найдеться така людина, яка видасть вас. Крім того за всяке переховування дуже суворі кари. Люди бояться.

5) Тих, що повертаються всіх судять, чи це лише тільки Вас передали судовій владі.

— Е ні. Судять усіх. Засуджують на пів року, на рік, а то й більше.

6) Що вас примусило тікати з дому. Адже-ж ви були вже в Румунії і певно знаете, що на чужині не солодко.

— От через те саме я й втік, що я вже був і знаю шляхи сюди. Зараз я втік зпід арешту.

7) За віщо вас арештовано. Ви займалися якою-небудь політичною, або антисовітською роботою.

— Ні, я господарював і працював лише біля землі, бо ті, що повертаються із-за кордону не мають права голосу.

8) Як це розуміти: не мають права голосу.

— А так, що вони не тільки не можуть брати участи в жадних виборах, але навіть заборонено їм бути присутніми на яких-би то не було зборах.

9) Добре. Так за віщо вас було заарештовано.

— Рік тому в нашому селі було забито бувшого голову Сільсовіту. Його ненавиділо все село. По подозрінню в останній час було заарештовано душ 15, в тому числі й мене. Я вже був за-кордоном, знав шляхи туди й давно вже збірався втікати знову. Попавши під арешт, мусів цю справу вирішити остаточно.

10) Чи бачилися ви з ким-небудь зі своїх товаришів тут. Чи оповідали вони як їм весь час тут жилося. Чи знаєте ви, що де-хто з наших людий тільки й марить про те — в який би то спосіб дістатися додому.

— Я був у Журжі. Звідти я й тікав до дому. Ті, що хтіли їхати, тепер хрестяться й кажуть: „Хай Господь боронить від повороту."

11) А чому властиво. Адже-ж землю, якої головно селянинові бракувало, він має нині. В решті-решт живуть-же там люди.

— Та живуть, бо мусять жи- [illegible] тій люди не раді. Працюєш виключно на податок.

12) Большевики-ж пишуть, що податок зменшено. Візьмемо, скажемо, Вас. Скільки ви заплатили податку.

— В нашій сімї було 5 душ. Землі ми мали 4 з половиною десятин під кукурузою. Податку мусіли платити 27 рублів золотом по розцінці 80 копійок за пуд пшениці, то пак мусіли дати більше 30 пудів збіжжа.

13) А скільки вродилося на вашій землі.

— Зібрали ми 40 пудів пшениці і два мішки качанів кукурузи. Нам залишився лише послід. Крім того доводиться платити тако-ж і за сільсько-господарче приладдя. Січкарню та молотілку має далеко не кожний господар. Таким чином нею мусять користуватися й другі селяне. За те, що господар дає користуватися своїм приладдям він має платити за січкарню 3 рублі на місяць і за молотілку 16 пудів збіжжа за сезон. В 1923-му році був такий закон: хто має ¾ десятини, але не має худоби — той звільняється від податку. Люди почали засівати лише ¾ десятина. Тоді в 1924-му році було видано новий розпорядок, а саме, що звільнюються від податку лише ті, що мають пів десятини. Селяне починають переходити на пів десятини. Взагалі большевики намагаються зруйнувати господарства, щоби таким шляхом їм лекше було перевести комунальне життя.

14) Скільки можна мати землі.

— Наділи в ріжних селах ріжні. У нас, наприклад, давали по десятині на душу.

15) На жінок теж наділяють землею.

— Все одно, що чоловік, що жінка. Навіть і на дитину дають ту-ж саму десятину. Хто може обробити більше — може записатися й отримати більший участок землі, але мусить обробляти сам. Наймати нікого не сміє. Але цього майже ніхто не робить. Бо чим більше землі, тим більший податок. І в решті решт, той хто засіває більше, має менше навіть від тобо, хто обробляє лише пів десятини, але не платить податку.

16) Ну а як що ви маєте 5 десятин, а засіяли, скажемо лише дві десятини, то як в першому випадкові вираховується податок.

— Як з 5-ти десятин. Податок накладається не на засівну площу, а на кількість землі. Тоді та частина, від якої він відмовляється переходить у фонд колективного господарства й передається кому-небудь другому, як що есть охочі.

17) Які вигляди на врожай цього року.

— Не скажу за другі райони, де я не був, але на Поділлю врожай злий. Зима була безсніжна. Весною дощів не було. Оце лише на Вознесення прийшли дощі. Жито й пшениця вигоріли. Одна надія лише на кукурузу.

18) Чи багато засіяно кукурузи і чи не відчувається зараз недостача в збіжі.

— Як не відчувається. Я знаю в нашому селі цілі родини, які по три по чотири дні не їдять. Та й ми самі мали корову — продали. Мали коня — продали. Що роблять і як житимуть далі наші вдома — я собі тут навіть і не уявляю. Засіви загалом переводилися в дуже обмеженій нормі.

19) Ну а кого обвинувачують люди за те, що їх доведено до такого розпучливого стану. Що вони говорять. На що надіються.

— Обвинувачують большевиків. Їх страшенно ненавидять. Досить якого-небудь товчка і почнеться страшна рі- [illegible] говорять, що в 1925-му році мусить бути обовязкова якась зміна.

20) Яка саме, або як вони собі цю зміну уявляють.

— Говорити люди взагалі бояться, але кажуть, що так далі продовжуватися не може, що зміна мусить бути.

21) Че не балакають там про війну. Чи не готуються до неї большевики. Чи не стягають війска до кордонів та як воно одягнене.

— Біля кордону й на Поділлю взагалі війска майже немає. Лише біля посту перевозилося війско в напрямкові з Одеси на Жмеринку — туди до польського кордону. Одягнене війско по ріжному. Багато є обідраних. Взагалі вбрання гірше, ніж було в старій Росії. На мітінґах большевики кажуть, що вони воювати не будуть, але коли на них нападатимуть, то будуть відбиватися. Большевики добре знають, що коли буде війна, то вони не втримаються, впадуть.

22) Яка влада в селі та на якій мові переводиться діловодство.

Діловодство ведеться у нас по українськи та по молдаванськи, бо сусідне з нами село належить до молдаванської республики. В міліції та волосні комісари в більшости Жиди. Люди кажуть: „хоч би гнобили та бодай свої."

23) Чи розріжняє населення жидівських комісарів від жидівського населення, яке однаково терпить від большевицьких комісарів і яких воно ненавидить так само, як і наші селяне.

— Дехто може й розбірається.

24) Таким чином з вашої відповіді виходило би, що поруч з ненавистю до большевиків серед населення панують також і настрої проти-жидівські.

— Так.

25) Чи можливі на цьому ґрунті ексцеси у випадку яких заворушень, або політичних змін.

— Виріжуть всіх до ноги.

ПРИМІТКА. Подаючи нашу розмову, ми не входимо зараз в оцінку тих чи других фактів, не алізуємо їх і не шукаємо їх джерела. Ми стисло, але стенографічно передаємо те, що оповідає нам наш співбесідник. Мусимо лише ствердити, що зріст антисемітизму на Україні є справді нині незаперечним фактом. Він жахливий для обох сторін, а тому заслуговує на зоосередження на собі самої широкої громадської думки.

26) Чи переводиться навчання в школах і на якій мові.

— Грамоти дітей не вчать. Немає книжок. Вчать лише комунізму. Так, наприклад, при українській владі, в містечкові Камянка була ґімназія. Тепер її вже з 1922-го року немає. Взагалі мушу сказати, що життя якось перевернулося до гори ногами. Так усюди на зборах, то тепер жінки мають більший голос від чоловіків. Подружа довго не живуть. Як поживе місяць-два, то й добре. Та чого його й жити довго, коли розвязати дуже легко. Прийшов, заявив, що хочу розійтися, заплатив 1 руб. 50 коп. і кончено.

27) Для цього не треба навіть обом приходити. Вистарчає заява чоловіка або жінки.

— Цілком вистарчає. Головне аби заплатили 1 руб. 50 коп. Як що хочете знати кому добре живеться при большевиках, так це злодіям.

28) Чому саме.

— А тому, що коли ви піймали злодія з вашим конем, або з коровою, або в себе в хаті, ви не маєте права його бити. Коли побете, то будете більше відповідати, як той злодій, що мав вас обікрасти. Більше того — коли злодій вас битиме, то ви можете лише боронитися. Засуджують їх на два—три роки Посидить з рік або з пів року і його амнестирують і він знову злодійкує. Одним словом не має тепер життя на Україні.

29) А чи правда, що Україн- ців, яких беруть до війска, не тримають на Україні.

— Так. Їх відправляють як найдальше. На Україну женуть Москалів та Татар.

30) Чи функціонує на Україні пошта і як швидко доходять туди листи.

— Пошта функціонує. Листи з Росії, так як й за кордону приходять часом через два тижні, а часом навіть і через два місяці.

31) Що говорили дядьки, скажемо у вашому селі, коли вони довідалися про поворот на Україну проф. **М. Грушевського, Юрка Тютюнника та інших.**

— А у нас цього зовсім і не знають.

32) Хіба село не отримує газет. Про це-ж багато писалося.

— Газети отримуються, але хто їх читає.

33) А чи не доводилося Вам читати яких-небудь відозв повстанчих відділів, або закордонних орґанізацій.

— В нашому та сусідних селах ні. А там далі не знаю. Чого не знаю або не бачив — про те говорити на можу.

З українського життя в Америці.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Американська орхестра виконує українські пісні.

Дня 1-ого мая с. р. о десятій годині рано відбувся в Рачестер, Н. Й., американський концерт в Істмен Тіетер. Проводив Гаверд Генсон. І мене зацікавило пійти послухати орхестри, що в ній брало участь 95 членів; послухати такої великої сили, котра грала всі нові точки.

Програма зложена із семи композицій американських композиторів; ще ноти не друковані, тільки писані. Перший раз дали нагоду послухати свою роботу Американцям, котрі були запрошені на критику. За кождим нумером виходив композитор, що його композиції грали. Сей давав руку діриґентови орхестри і публика надгороджувала їх оплесками.

В шестім нумері грали українські мелодії молодого композитора В. Дж. Портера. Пан Портер взяв теми з Українського Хору Кошиця, як він обїздив Америку. Слухав я всіх композицій, але мені найлучше сподобались українські пісні. Не знаю, чому. Чи вони наші і тому так залюблені нами, та вони чарували публику як ритмом, мелодією і життєм. Перші з них грали: „Жала Улянка шовкову траву". Скрипки зачали грати як сопрани. Потім наступило: „Почаївська Божа Мати", „Ой горе калині", „Козаки". Скінчили „На улиці скрипка грає". Звук ішов так якби Український Хор співав.

Від нас належиться велика подяка і признанне пану Кошицеви і Хорови, бо якби не Хор, то не булиб звернули Американці уваги на наші пісні. А друге велике признанне для пана Портера, що трудився тілько. Сподіваємося, що ще більше вийде роботи зпід його рук на користь українського народу.

Михайло Юрків.

СЕНТРЕЛІЯ, ПА.

На церкву в рідному селі.

Хочемо написати кілька слів, щоб висловити подяку тим нашим землякам, котрі зложили жертви на будову церкви в селі Оравчику, повіт Сколе, Галичина. Згадане село лежить в горах Карпатах межи двома високими верхами гейби в яслах. Була там стара деревляна церква, котру давно старі Бойки побудували. Була вже стара, але зате красні річи були в ній як іконостас і другі образи. Все було, що треба. Та незнаний до нині ворог і запалив церкву і вона згоріла дня 9-ого квітня с. р.

Бідні люди Оравчани пишуть до нас, щоб їм помогти. Отож наш священик о. Й. Боярчук оголосив у церкві нашим парохіянам, щоби не відмовились дати допомогу на руки тих, що пійдуть колектувати. Отець Боярчук запросив тих колекторів і до себе і дуже красну жертву дав.

Отож ми колектори в імени того бідного села Оравчика, в повіту Сколе, складаємо сердечну подяку Вам, Отче Духовний, і Вам, Дорогі парафіяни, що Ви нас так красно приймили і обдарували, бо дали нам на згадану церкву 120 долярів за один день, котрі ми положили до тутешнього банку, бо ще продовжуємо колекту, і як ще що дозбираємо, то вишлемо в долярах до Оравчика до парохіяльного уряду. Ми Вам зичливі всього добра а здоровля найбільше, ми колектори Теодор Винник і Марко Зубрицький, і так само тим, що не дали нічого, а й ще бурмотіли, желаємо ліпшого розвою в голові, щоби не пасли гуси, замісць пійти до церкви в неділю, і щоби не були самолюбами, але щоби ішли разом з людьми, то і вони самі будуть людьми, бо Ісус Христос сказав виразно, що учиниш братови свому, тесаме мені учиниш.

Увага: Колиб хто був ласкавий щось жертвувати на будову тої церкви в Оравчику, то просимо прислати до нас та буде більше, на адресу:

Frank Weneck
P. O. Box 700, Centralia, Pa.

ПОДЯКИ

Я низше підписаний член Т-ва Подільська Січ в Йонкерс, Н. Й., від. 8 У. Н. Союза складаю сердечну подяку У. Н. Союзови, а особливо головному урядови за скоро виплачену мені посмертну запомогу по моїм сині І. Федькову, котрий був членом молодечого відділу У. Н. Союза, а котрий помер минулого місяця червня. Най йому буде земля пером, а всім членам У. Н. Союза сердечне спасибіг за запомогу.

Я раджу всім тим, що ще їх діти не є вписані до У. Н. Союза, аби се зробили як найскорше, бо смерть не спить. І я не думав, що мій син помре, бо був здоровий як зелізний цвях, а пійшов до шпиталю і до тижня не витримав. Запомога, котру я отримав, дуже мені придалась. Ще раз всім членам У. Н. Союза сердечно спасибіг.

Михайло Федьків,
член Т-ва Полільська Січ, від. 8 У. Н. Союза.

СКЛИКАННЯ ТРЕТЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ У РУМУНІЇ.

На останньому засіданню Громадсько-Допомоговий Комітет постановив розпочати підготовчу працю по скликанню 3-ої Конференції Української Еміґрації в Румунії.

З цією метою секретареві доручено скласти відповідну анкету, яка буде надрукована в „БЮЛЕТЕНІ", а також розіслано по всіх відомих Комітетові ардесах.

Скликання Конференції передбачується на дні 12—15 вересня.

Комітет постановив запросити на Конференцію представників національних меншостей на Україні, а також і представників з инших земель, та від українських національних осередків за-кордоном.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ІМІҐРАЦІЙНИЙ ЗАКОН.

(Короткий огляд).

Новий іміґраційний закон Злучених Держав, який увійшов в життя 1. липня м. р., викликав дуже богато непорозумінь, тим менш бажаних, що він буде обовязувати цілих три роки і не розбираючись в його постановах потерпіти може кожний, хто в тому часі буде їхати в Америку.

Перше всего треба тямити, що цей новий закон зовсім не касує загального іміґраційного закона з 1917 року. Він тільки заміняє так званий „квотовий закон", по якому від 1921 до 1924 року допускали в Америку тільки обмежене число іміґрантів. Богато непорозумінь походить саме з того, що люде мають в тямці ще постанови того закона, які тепер, від цего року, вже зовсім скасовані і на їх місце входить зовсім инакший новий закон. Тому для його порозуміння треба передівсім забути всі ті окремі іміґраційні приписи, що обовязували від першого обмеження іміґрації в 1921 році до 1. липня цего року, і мати на увазі тільки зовсім нові постанови нового закона. В головнім вони слідуючі:

Новий закон ще більш обмежує іміґрацію, особливо з країн південної і східної Европи. З кожної країни він допускає тільки певне означене число, так звану „квоту". Одначе він відріжняє дві головні кляси іміґрантів: квотових і не-квотових. Тих останних допускають без ніякого обмеження. Квотові можуть приїзджати тільки в означеному законом числі, не більшому, як іміґрантська квота дозволена законом для їх країни.

Закон признає пять ґруп не-квотових іміґрантів. А саме, без ніякого обмеження що до числа можуть приїздити в Америку:

1. Неподружені (нежонаті і незамужні) до 18 року життя і жінка горожанина Злучених Держав, котрий мешкає в Злучених Державах. „Мешкає" то значить, що не був за границями Злучених Держав довше, як один рік. Американський горожанин, котрий мешкає в Злучених Державах і хоче спровадити сюди свою жінку або дітей (до 18 року), мусить наперед внести подання до Ґенерального Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні і длятого повинен наперед написати до нього по відповідні інструкції і формуляр. (Форма 633).

2. Іміґранти, котрі вже попередно були по закону допущені до Злучених Держав і тільки тимчасово виїхали заграницю та з такої тимчасової гостини вертають назад до Америки. Такий іміґрант, що виїзджає з Америки тільки на деякий час, з заміром вернутися назад, може для того дістати від Ґенерального Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні окремий дозвіл, на основі якого його після повороту пустять назад в Америку поза квотою. Прохання (аплікацію) робиться на окремім формулярі і тому треба наперед написати до того самого Ґенерального Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні по такий формуляр. (Форма 61).

3. Іміґранти, уроджені в Канаді, Мексико або якій иншій незалежній американській країні (Південна Америка), та їх жінки і діти до 18 року життя, як що вони їдуть з батьком (жінка з чоловіком) або до його. — Звертається увагу, що до не-квотових іміґрантів рахуються тільки ті горожане Канади, Мексика та инших американських країв, що там родилися.

4. Проповідники і священики усіх релігій і професори колеґій, семинарій, академій і університетів та їх жінки і діти до 18 року життя, як що їдуть разом з ними або до них.

5. Студенти — у віці що найменш пятнайцяти літ,— котрі їдуть в Америку виключно для того, щоби вчитися в тутешних школах.

Всі іміґранти, котрі належать до котроїсь з тих пяти не-квотових ґруп, можуть приїздити в Америку без ніякого обмеження що до числа. Одначе перед виїздом вони мусять звернутися до найближчого американського консуляту за так званими „не-квотовими іміґраційними візами". Віз не потребують тільки ті іміґранти, що тільки вертаються назад до Злучених Держав (ґрупа 2) з вище згаданим дозволом Ґенерального Іміґраційного Комісара; коли такого дозволу в них нема, то вони однаково рахуються до не-квотових іміґрантів, але в такім випадку мусять теж дістати не-квотові іміґраційні візи в американськім консуляті.

Поміж квотовими іміґрантами (допущеними тільки до означеного числа) закон відріжняє дві ґрупи: звичайних і таких, що мають першенство. Половина усіх місць в квоті належиться тим, що мають першенство і їх подання о іміґраційні візи американські консулі розглядають перед тим, поки беруть під увагу подання звичайних іміґрантів.

Першенство мають слідуючі квотові іміґранти:

Перше: Неподружені (нежонаті і незамужні) діти до 21 року життя, батьки, матері, чоловіки та жінки американських горожан, котрим вже більше, як 21 літ життя.

Друге: Іміґранти, що вміють працювати (skilled) в хліборобстві, їх жінки та залежні від них діти до шіснайцятого року, якщо вони їдуть з батьком або до батька (чи чоловіка).

Як бачимо, закон другий раз згадує жінок американських горожан. Перший раз вони були згадані як не-квотні іміґранти, а другий як квотні, але з першенством. До котрої кляси вони належать, це залежить від того, чи чоловік, — розуміється, американський горожанин, мешкає в Злучених Державах. Коли він тут живе, то його жінка може приїхати як не-квотна іміґрантка. Коли-ж він, хоч американський горожанин, в Злучених Державах не мешкає, тоді його жінка може приїхати тільки в квоті, але має в ній першенство. На основі тих самих законних постанов американська горожанка може спровадити свого чоловіка чужинця, будьто як не-квотного іміґранта, будьто як квотного але з першенством, залежно від того, чи вона мешкає в Америці, чи ні.

Коли американський горожанин хоче спровадити своїх батьків, жінку чи дітей як таких квотових іміґрантів з правом першенства перед иншими, то він повинен внести подання до Ґенерального Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні і тоді вони нехай звертаються за іміґраційними візами до американського консуляту в своїй країні.— Ця постанова не обіймає „досвідних" (skilled) „хліборобів", що прибули до Америки і хочуть сюди спровадити своїх жінок або дітей (нижче 16 року); вони не потребують звертатися до Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні.

Що до чужинців (не горожан) в Америці, то закон не дає їх жінкам, дітям чи родичам ніяких окремих прав. Вони рахуються звичайними іміґрантами і мусять чекати на іміґраційні візи, поки не прийде їх черга. Прислані з Америки „айфідевіти" їх батьків чи чоловіків не дають їм ніякого першенства. Вони мають тільки те значіння, що майбутний іміґрант може доказати, що в Америці буде йому на кого спертися і він не стане там публичним тягарем. На всякий випадок посилається три примірники „айфідевітів": один для корабельної компанії, другий для консуля, а третий для іміґраційних урядників.

Всі іміґранти, що хочуть їхати в Америку, мусять дістати з американського консуляту іміґраційні візи. Таких віз є, як сказано, три роди: не-квотні іміґраційні візи, квотові з правом першенства і звичайні квотові іміґраційні візи.

Новий закон визначує іміґраційну квоту на цілий рік, але не означує числа, скільки іміґрантів з тої квоти може прибути до Америки на протязі одного місяця. Він тільки доручає американським консулям заграницею видавати що місяця не більше, як десять відсотків усіх віз, які дозволяє річна квота. Іміґраційні візи важні не довше, як на чотири місяці. На протязі того часу іміґрант повинен прибути до Злучених Держав, а то його візи стануть неважні.

Чи може жених в Америці спровадити свою наречену. Може, але вона мусить їхати як звичайний квотовий іміґрант. Як наречена вона не має по закону ніяких окремих іміґраційних привілеїв, все одно, чи жених горожанин, чи чужинець. Коли він горожанин Злучених Держав, то може поїхати заграницю, до „старого краю" чи куди, там оженитися і зробити подання до Іміґраційного Комісара в Вашинґтоні,— як вижче було сказано, щоб його жінку допущено як не-квотну іміґрантку. Звичайно, мусить деякий час заждати, поки консуль дістане повідомлення з Вашинґтону, щоб її видати не-квотну візу. Горожанин може теж свою наречену спровадити до Канади або якої иншої близької американської країни, там з нею одружитися і звідтам внести подання до Вашинґтону. Чужинець, що мешкає в Злучених Державах, з тих способів покористуватись не може. Він може поїхати заграницю, оженитися і вернутися поза квотою, як іміґрант, що вже попередно був в Америці і тільки тимчасово виїхав, але його жінка може приїхати тільки як звичайна іміґрантка в межах квоти.

Lehigh Valley Railroad
EXCURSIONS

MAUCH CHUNK
"The Switzerland of America"
Знаний з „Switch Back" колійової їзди через гори.
в Неділю, Серпня 2-го
$2.40 ЗВОРОТНИЙ БІЛЄТ
Білети добрі лишень на прогульковім трені.
Час Eastern Standard.
Лиш. Ню Йорк 7.37 A. M. (Hudson Terminal only). Лиш. Джерзи Сити 7.50 A. M. (Exchange Place Station). Лиш. Нюарк 8.20 A. M. (Elizabeth i Meeker Aves.). Прогульковий трен вертаєся з Mauch Chunk 5. P. M.
Додоткові прогулки Серпня 16. і 30.

WILKES BARRE і SCRANTON
в Неділю, Серпня 9-го
$3.60 ЗВОРОТНИЙ БІЛЄТ
Лиш. Ню Йорк 11.40 P. M. Субота (Hudson Terminal only). Лиш. Jersey City 11.55 P. M. Суб. (Exchange Place Station). Лиш. Newark 12.25 (Elizabeth i Meeker Ave.
Прогульк. трен вертаєся з Scranton (Laurel Line) 6.00 P. M. з Wilkes Barre 6.50 P. M.
Тикети до набуття в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра Montgomery 7000.

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ
дім, бизнес або фарму, як хочете переслати гроші долярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу так прошу удатися до:
WALTER KOSTETSKI
Business and Real Estate Broker,
4309 Germantown Ave., Phila., Pa.

ДЕЩО ПРО РЕВМАТИЗМ.

Ревматизм — слабість досить звичайна, хоч мабуть не така часта тепер, як була колись. Тай тепер ще пацієнти з ревматизмом становлять яких 3 до 7 відсотків усіх слабих, що лежать у великих шпиталях. Раз ревматизм розвинеться, то часто буває, що трудно його вигоїти. Або-ж атаки повторяються і слабість робиться хронічна. Навіть коли пацієнт видужає, то може лишитися йому болюча памятка, як наприклад, біль у суставах. Є люде, котрі думають, що вони можуть виворожити погоду з того болю, яким дає себе чути ревматична частина тіла. Та найгірше в ревматизмі те, що він часто спричиняє слабість серця.

Нема сумніву, що ревматизм є гостра, заразлива слабість, викликана так, як усі заразливі слабости, своїми бактеріями. Але, на жаль, про ті бактерії ревматизму медицина знає ще небогато. Дуже можливо, що не одна, а декілька ріжних слабостей називається тепер ревматизмом.

Мускулярним ревматизмом називається слабість мускулів, в противенстві до ревматизму суставів. З окрема пострілом називають мускулярний ревматизм, який затронув широкі мускули плечей. З тих самих причин може з'явитись такийже біль в мускулах на грудях і викликати в пацієнта враження, що в його слабість серця або плеврів. Одначе це біль тільки з верху і хоч він може бути дуже гострий, так проте легко відріжнити його від слабости глибше в тілі.

Ревматизм кидається більш в зимі, ніж в літі, і найбільш в кінці зими. Слабують від нього найбільш люде молоді, від 15 до 35 року. Трапляється й у дітей, але не часто. У чоловіків буває частіш, ніж у жінок.

Що приспособляє людину до ревматизму і як його оминути, — питання, на які, на жаль, зовсім певної відповіді немає. Більшість лікарів годиться в тім, що ревматизм часто приходить після розширення миґдалів в горлі, після простуди, в наслідок зопсутих зубів, довшого пробування на холоді або в промоклій одежі і такого иншого. В кождім разі всього того треба уникати і передівсім памятати, що й звичайна простуда або запалення горла можуть мати дуже погані наслідки. Так само треба все уважати на свої зуби і в пору зайти до дентиста, як що зуб починає псуватись.

Припадок ревматизму приходить звичайно нагло і несподівано. Він може трапитися зараз після простуди чи запалення горла, або може минути декілька днів, або врешті ревматизм може впасти на людину зовсім несподівано, „як з ясного неба", без ніякого вступу і попередної слабости.

Починається з того, що слабого морозить, приходить горячка, напухає сустав, — один або більше: в коліні, кістці, лікти або плечи — температура висока, пульс дуже бистрий, пацієнт дуже пріє і почуває себе дуже погано. Біль буває дуже гострий. Припадок ревматизму триває тиждень, десять день або і довше.

На ревматизм треба все дивитися як на слабість серіозну, якої легковажити не можна. Найгірше те, що він може зашкодити серцю на ціле життя. Хорий повинен сейчас положитися і закликати лікара. Щороку богато людий губить здоровля раз на завше після того, як від ревматизму набавились хронічної слабости серця.

Трудно напевне захоронитись від ревматизму. В кождім разі треба відповідно одягатись, щоб не перемерзнути і не зігрітись; оберігатись вогкости; правильно відживлятись, з окрема не переїдатись; уважати на своє горло і на зуби, щоб не псувались. Дехто з лікарів думає, що власне зіпсуті зуби і миґдали в горлі є тим жерелом, з якого бактерії ревматизму розходяться в орґанізмі.

ГАЙДАМАКИ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика плестільна книга (13x17 цалів).
В карт. оправі $3.50, в полот. оправі $5.00, в люкс. оправі $8.00.
Замовлення посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Осип Маковей.

ЯК ШЕВЧЕНКО ШУКАВ РОБОТИ.

(Оповідання).

Був концерт в честь Шевченка, по концерті комерс в честь співаків і промовця, а по комерсі всі пішли спати, повні гарних вражінь, пива, вина і т. п.

Голова партії, пан посол Л., клався спати. Заки ще поклався, глянув на бюст Шевченка, що стояв у сумерках сусідньої кімнати в куті під комнатною пальмою і здавалось йому, що поет рушився. Коли по хвилині глянув знову, побачив ще більше диво: постумент, на котрім стояв бюст, був одягнений в довгий кожух, а за хвилину уже цілий Шевченко вийшов з кута, зняв кучму і промовив:

— Добрий вечір, пане после!

— Доброго здоровля, пане Тарасе! Ой, як же ви мене налякали!

— Не бійтеся, добродію! Сідайте, поговоримо. Я до вас з просьбою.

— З якою?

— Знаєте, добродію, надоїло мені, стояти тут у вас роками в кутку, — дайте мені яку роботу!

— Якуж я вам роботу дам?

— Возьміть мене до редакції „Діла," все таки на щось здамся.

— Ані гадки, пане Тарасе! Одно те, що там повно поетів, хоч і віршів уже не пишуть, не допустять вас із зависти; друге: у видавничій спілці є священики, а ви автор „Марії" — не треба вам поетів. А в тепер зі св. Юром у згоді. А там крилошанин Кобилянський такого на вас понаписував, що Господи! Трете, „Народній Комітет" не згодиться, бо ви не є членом національно-демократичної партії і християнські суспільники реклямують вас для себе. Четверте: не знати, чи ви опаціоніст, бо ви писали утопії на тему, щоб усі Славяне стали рідними братами, на тему братання з Ляхами і т. п. Мій противник, Будзиновський, просто зїв би мене, колиб я вас приняв до партії і до редакції.

— Ну а послом не міг би я бути?

— Годі, бо ви ані доктор, ані Австрієць, ані податку не платите. Врешті жаден наш посол не уступив би вам місця, хіба може посол К., що понаходив у ваших поезіях вплив Міцкевича і немало на тім зискав, отже може вступився би вам з вдячности. Він уже кільканацять літ все однаково величає вас по всіх академіях і концертах, то може згодився би. Він і сьогодня величав вас Прометеєм.

— Треба з ним поговорити, се якийсь добрий чоловік. Так ви не маєте нічого для мене?

— Сам не знаю, що таке для вас придумати? Можеб ви намалювали портрет секретаря „Народнього Комітету," бо він моя права рука... Дещо заробите...

Пан посол, досить зажурений несподіваними відвідинами, склонив голову і ждав на відповідь Тараса, але сей мовчав. По хвилині посол глянув, але на фотелю не було вже нікого, тільки у кутку на постументі стояв поетів бюст, як і перше.

— Що се таке? — воркнув пан посол, протираючи очі; глянув ще раз на бюст і пішов здивований у спальню. В нього привиди бувають часто.

Тимчасом пан професор і посол К. заїдав ще своїм звичаєм фіґу перед спанням і глибоко зітхав по тяжкій праці. Адже він сьогодня мав промову в честь Шевченка!

Зітхав він, коли чує, хтось стукає у двері.

— Хто там?

— Тарас Шевченко.

— Се не може бути!

— Я сам! Пустіть! Прийшов подякувати вам за промову.

— Дивно! В таку пізну пору! Я тяжко втомлений.

— Вибачайте, се мій день і моя ніч; пустіть, будьте ласкаві!

— Як жеж так, без візитної карточки, без нічого, не заповівшись? Хіба ви не знаєте, хто я?

— Як жеж мені не знати? Знаю. Адже ви про мене стільки писали і говорили!

Пан професор відхилив осторожно двері — перед дверми стояв справді Тарас Шевченко.

— Прошу! Сідайте! Що привело вас до мене?

— Роботи шукаю, добродію, — відповів Тарас, сідаючи. — Надоїло стояти по кутках хат без діла.

— Якуж роботу міг би я вам найти?

— Казали мені, що ви віддалиб мені свій посольський мандат, — ви один а більше ніхто.

— Я? мав би мандат віддати?! Сеж ви?

— Ну, так, зовсім звичайно, ви зрікаєтеся в мою користь і я кандидую.

— Ніколи в світі, добродію! Я вас дуже шаную, але — вибачайте — мені здається, що ви не є доволі підготовлені, щоби бути послом. Я ще з ґімназії приготовлявся до того.

— Адже ви мене сьогодня на концерті називали Прометеєм!

— Ну, се инше діло! Адеж вам послом бути? Тай на що вам се здасться? Пишіть вірші — тай годі! Адже ви не знаєте говорити по німецьки!

— Се правда! Шкода! Ну! а колиб так ви мене зробили своїм доцентом?

— Без докторату! без іспитів! без діссертації! Помилуйте, добродію, сеж у нас таке не буває...

— Ну, то хоч дозвольте мені, щоб я один курс читав про свої власні поезії. Ви і так тепер не вмите.

— Адеж добродію, ви не маєте до сього потрібної кваліфікації! — розсердився вже пан професор.

— Вибачайте, але я гадаю, що вже що як що, а свої власні вірші чей я розумію?

— Ні, добродію, ви їх не розумієте! Говоріть, що хочете, — се не таке легке діло, як вам здається. Тут треба глибоких, довголітніх студій, тут треба стільки попрацювати, як я, щоб вас зрозуміти і показати, звідки, що і як. Ви читали мою працю про вплив Міцкевича на ваші поезії?

— Читав.

— Ну, і що скажете?

— Справді, треба довголітніх студій, щоби щось таке написати!

— А яж не казав вам?

— Отже я не розумію своїх власних поезій?

— Ні! — відповів професор твердо.

— Ну, а колиб я так у вас хотів іспит робити на вчителя ґімназії!

— Се можна! Зложите перше іспит зрілости, потім запишетеся на університет на мої виклади і инші, потім я дам вам домашню задачу, далі....

— Сеж чи не за довго потягнеться?

— А так з десять літ.

— А чи не можнаб чого небудь без іспиту дістати?

— Не знаю; розвідайте у проф. Г.

Шевченко попрощався і вийшов. За дверми вже не було чути його ходу, зник в одній хвилині; натомісць у віллі професора Г. щось несамовите сталося з великим портретом Шевченка. Поет вийшов з рам і тихенько вступив в бібліотеку голосного ученого. Професор порядкував ще якісь папері у себе на столі.

— Здорові буди, пане Грушівський!

— А ви хто такий? — спитав професор, поправляючи цвікер на носі.

— Адже я також Грушівський, від коли мене так Кониський назвав. Шевченко, може чували?

— Тарас? Як же ні! Еге, еге, Тарас, просимо сідати! Чим же можу вам послужити, добродію?

— Можеб ви мені якої роботи напитали, бо скучаю дуже. От у товаристві мого імени можеб найшлося?

— Гм, еге, не знаю, може... Се ви як гадаєте? У секціях працювати?

— Нехай і в секціях, аби робота.

— Еге, еге; алеж ви, добродію, не є дійсним членом товариства ім. Шевченка!

— Ну, то зробіть мене! Аджеж товариство й називається моїм іменем.

—Гм, воно то так, але дійсним членом ви не можете бути.

— Як же то?

— Одно те, що ви не працювали науково і в моїх „Записках" нічого не друкували; друге те, що вам би треба перше пристати до якої секції і тільки секція по роках мала би згодитися на те, чи вас іменувати дійсним членом, чи ні. А колиб і секція згодилася, тоді ще я маю своє слово; мені йде о престіж товариства, тут і в Київі, — нам треба наукових сил, а не поетів. Таких, що пишуть студії про поетів, великих і малих, ми приймаємо з охотою, але самих поетів нам нащо? Сеж баляст у науковім товаристві!... Врешті і Гнатюк є тої самої гадки...

— Он, як! замітив Тарас смутно. — А всеж товариство названо мені в честь!

— Се инше діло! Товариство ім. Шевченка — се я, а ви тільки фірма. Еге!

— Щож мені діяти? — зажурився Тарас, встаючи. — Вибачайте, добродію, що забрав вам хвилину часу.

— Нічого не шкодить. Моє поважання...

. . . .

З тої ночі, як Шевченка оттак приняли у Львові, на його портретах і бюстах у правім кутику уст під вусом явилася легенька глумлива усмішка. Ніхто і не здогадався би, звідки вона взялася, а се йому по концерті так сталося.

О. КОННОР.

„ІРЛЯНДСЬКІ ПІСНІ".

Не плач, невольнику! Не думай, що мольбою
Умолиш гнів небес, щоб над тобою змяк!
Не думай, що упир, згодований тобою,
Сам схоче кинути засохлий твій кістяк!
Від чуда ждеш собі кінцевого спасіння?
Рим має збавити тебе від хижих лап?
До неба йти ще час! Безцільне-ж бо й терпіння —
Спасайся, брате, сам, а ні, то гинь, як раб!

Переклав **Василь Щурат.**

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ФАРМИ!

КОРИСНА ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ. 194 акрів, 100 акрів засіяних, решта пасовиско і грубий ліс, ріка, сад, 8 кімнат дім, 8 др. забудовань, 20 гарних коров, 3 коні, много курий, гуси, качки, безроги, вся машинерія, вел. урожай. Ціна $8.500, готівкою $3,000.

Фарма 69 акрів, 5 ліса, решта земля під управу, ріка, сад, близько гарного місточка при цементовій дорозі, дім 7 кімнат, стодола і др. забудовання, 4 корови, 2 ялівки, 2 коні, 2 безроги, 200 курий, вся машинерія, 20 акрів вівса, 20 кукурузи, картофлі капуста і т. п. Ціна $5.000, половина готівкою. Маю богато инших фарм у всіх стейтах.

M. PISARKO,
116 E. 7th Street, New York City.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ФАРМ.

Фарма 73 акрів, дім 8 кімнат, 7 инших будинків, 6 акрів ліса, сад, 12 акрів вівса, 10 кукурузи, 11 пшениці, 9 жита, решта сіно і пасовиско, вода в будинках, 4 корови, 2 коні, 6 безрог, 500 курий, качки, гуси, фармерська машинерія. Ціна $5.000, готівкою $2.000.

Фарма 50 акрів, 5 акрів ліса, решта управлена земля, 1 корова, 300 курий, дім 7 кімнат, 4 инших будинків, фармерські машини, 2 милі до міста, школа при фармі. Ціна $3.700, готівкою $1.500. — F. FILANOWSKY, 103½ St. Mark's Pl. (E. 8th St.), New York City.

МАЛА ФАРМА
20.000 Сквер Фітів
В NEW BRUNSWICK, N. J.
$450. — $50 завдатку і $8 місячно.
5 хвиль до міста і 60 фабрик. Добра земля на городовину. 160—
HAMILTON REALTY CO.,
53 Park Row, Room 713, World Bldg., N. Y. C.

$295 Купить цілий дім!

В ISELIN, N. J.
$2950 ПОВНА ЦІНА
$295 А НЕ БІЛЬШЕ
Решта місячно як рент

КУПИТЬ цілком новий з 4 кімнат і купальнею. Домик, пивниця, всі прибори до купання, ґез, електрика, вода, лоти 40x100, 1½ блока від стації; 45 хвиль від міста; головна лінія Пенсилв. колії. Будівниче Позичкове Тов. в Іселін помагає членам дістати позички на малі сплати. — Пишіть або приходіть.
Офіс отворений до 6. вечер денно.
SUBURBAN HOMES
Suite 93, 180 Broadway, N. Y.

ФАРМИ ДО СПРОДАННЯ.

Родимці тепер найліпша пора оглянути фарми. Тому хто має замір набути фарму за малу вплату, то можна набути в околиці Lowville, N. Y., де земля є урожайна і в добрім положенню близько місточка, склепів, шкіл і твердих доріг. Маю фарми від 50 до 300 акрів, добрі фармерські будинки, корови і коні. По інформації прошу писати, а дістанете докладні інформації. 166-67

F. WIELOMSKI,
3 Stow Street, Lowville, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ДР. К. Д. БИЛИК
120 E. 34th St., NEW YORK, N. Y.
Tel. Caledonia 9024
Недуги мужчин, женщин і дітий.
Урядові години: від 9. до 10. рано від 5.30 до 7.30 вечером.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ
ДР. Г. Ґ. СКЕГАР,
2351 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.
Години: 1—5 і 7—9 P. M.
Обслуга совісна. Tel. West 1460

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціаліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодерніщі електричні апарати.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ
Острі і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нема ріжниці як небезпечна хороба, або як довго хоруєте, я можу помочи Вам.
Помагаю скоро в хоробах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматизмових, гемороїди, кишкових. Оплати уміірковані.
Порада і оглядини даром.
DR. L. ZINS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
межи 4th Ave. i Irvington Place
Спеціаліста від 25. літ.
Години: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4 пополудни

І З „ДУРНИХ" БУВАЮТЬ СЛАВНІ ЛЮДИ.

Коли за молоду хтось замітно обмежений, або дуже талановитий, то з сього ще не виходить, який він буде, коли стане дозрілий.

Італійського маляра Томаса Ґвіда (1402—1443) за молоду прозивали „масачо" — неповоротний. І він звісний під тим прозвищем також в історії мистецтва. А все таки від Ґвіда зачинається нова доба фльорентійського мистецтва. Він був предтечею Рафаеля й Мікеланджеля.

Ісаак Нютон довгий час сидів у школі в передостанній лавці на останньому місці. А як раз учитель з нього глузував, пірвався Нютон до нього й кинув його на землю. Тоді теж пробудилася в ньому амбіція. Він учився пильно й незабаром став першим учеником у клясі.

Ліннея (1707—1772, славний шведський ботанік) вважали учителі так мало талановитим, що не признавали йому ніяких здібностий. Тому батько постановив віддати сина до шевця. І вже зачав Лінней вчитися шевства. Але один знакомий лікар порадив батькови, щоби він учився природних наук, бо пізнав, що се талановитий хлопець.

Вітторіо Альфієрі (1749—1803), великий італійський поет, у гімназії був таким дурнем, що на домагання учителів видалили його зі школи.

Вальтер Скот (1772—1832), англійський славний письменник у школі був пострахом усіх своїх учителів і ще в університеті в Единбурзі пророкував йому професор Дельцель, що з нього ніколи нічого не буде. — Зовсім подібне було з Валенштайном, фрідлендським герцоґом, у високій школі в Ґольдберґу (на Шлеську). Славний педагог Троцендорф сказав, що Валенштайн не має найменших здібностий. А потім з того самого Валенштайна був один із найславнійших полководців. — Англійського рисівника, маляра і різьбаря на міди Уіліема Гоґарда (1697—1764) уважали учителі тупоумним. А Гоґардові ґумористичні й сатиричні жанрові малюнки дають наглядний доказ про його найніжнійший обсерваційний змисл і становлять дуже богате жерело для досліду історії культури тих часів.

Великий сатирик Джонатан Свіфт (1667—1745, автор славнозвісних „Подорожий Ґулівера") при іспиті в Дебліні перепав зовсім так, що не позволили йому дальше вчитися.

Олександер Гумбольд, славний природник, дитиною (в противенстві до свого брата Вільгельма) був так мало понятливий, що його мати повірила словам учителя, що малий Олесь не надається зовсім до жадної науки. А сталося одначе зовсім инакше. Так само Гумбольдтів приятель, фізик Домінік Франсоа Араґо (1786—1853), що родився в селі біля Перінян (у півд. Франції) на 14-ому році життя ще навіть не вмів читати. Але потім він скоро надоложив занедбане й незабаром перевисшив своїх товаришів. — Основник колись дуже славного заведення для будови льокомотив Борзіґ біля Берліна, Іван Фридрих Карло Авґуст Борзіґ (1804—1851) як син столяря в Бресляві, вибився власними силами при тяжких початках на великого промисловця. Духово і фізично був Борзіґ дуже слабовитий. В промисловім інститутi в Берліні не припала Борґізови наукова муштра його учителя Байта і тому не міг здобути у нього лаврів. Байт навіть дав Борзіґови зрозуміти, що мало сподіється по ньому як технікови й радив, щоби вибрав собі яке инше звання. Тому воно пізнійше настроювало весело самосвідомість могутнього великого промисловця, коли Байт, із питомцями промислового інститута відвідував взірцеву Борзіґову фабрику. А як раз побачив, що тайний радник Байт іде з учениками, сказав весело: „Ось іде той великий старець, котрий казав мені, що я повинен бути шевцем, а не будівничим машин. Тепер же він своїм ученикам хоче в мене показувати, як виглядає порядна фабрика!" Одначе Борзіґ признавав теж і значінне теорії, але висмівав, коли теорія марно перлася вперед. Коли раз один дуже знаний учитель інжінерії на німецькій високій школі (під проводом котрого нужденно впала одна велика фабрика машин) відвідав фабрику Борзіґа, він невлучно завважив власникови її: „Знаменито, що до техніки й орґанізації слід похвалити вашу фабрику. Ви доказали великого діла. Але що то було би з такого чоловіка як ви, колиб він мав теоретичне знанне!

ПЛАТНЯ ФАБРИЧНИХ РОБІТНИКІВ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

Статистичне бюро нюйоркського Департаменту Праці оголошує слідуючий обрахунок пересічної заробітної платні фабричних робітників в стейті Ню Йорк в місяці березні сего року.

В каменній, глиняній і скляній промисловости (вирібництво вапна, цементу, цегельні, гончарні, склярні і т. и.) — робітникам мущинам плачено песічно по $30.33 на тиждень, жінкам $15.39.

В металевих і машинових індустріях (вибори з золота, срібла, міди, алюмініюм; залізні і металеві продукти; залізне будівництво; виріб кухонної посуди, ножів, оружжа; машинерія; автомобілеві й залізничі майстерні; корабельне будівництво; виріб всяких металевих інструментів і т. и.) — чоловіки $31.61, жінки робітниці $17.00.

В деревній промисловости (тартаки, обрібка дерева, вирібництво меблів, музичних інструментів і т. и.) — чоловіки $29.04, жінки $15.58.

В кушнірстві, шкірній і ґумовій індустріях (вирібництво кожухів, шкіряного та ґумового краму, чобіт і черевиків, вироби з шерсти, кости, рога, целюльоїду і т. и.) — робітники $28.00, робітниці $16.63.

В хемічній і нафтовій промисловости (виріб ліків, красок та инших хемічних продуктів, перерібка мінерального і звіринного олію і т. и.) — робітники $31.66, робітниці $17.97.

В вирібництві паперу — чоловіки $28.20, жінки робітниці $14.78.

В друкарській і паперовій індустріях (друкарство, переплетництво, виріб коробок та иншого паперового краму) — робітники $27.25, жінки $16.21.

В ткацькій промисловости (шовковій, вовняній і бавовняній) — чоловіки $27.25, жінки $16.21.

В кравецтві, капелюшництві і вирібництві біля — робітники $36.21, робітниці $18.60.

В харчевій промисловости (виріб муки, хліба, мясних та молочних продуктів, напитків, тютюну і т. и.) — робітники $30.01 робітниці $16.41.

Розуміється, це тільки пересічний заробіток, який хитається поміж богато вижчою й богато нижчою платнею в ріжних окремих індустріях і для ріжних катеґорій робітників. Завважити би ще треба, що заробітня платня в місті Ню Йорку на загал вижча, як де инде в стейті.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПАРОХІЯ В ГАНОВЕР потрібує дяко-учителя, який умів би провадити хор, учити дітий і уряджувати представлення та концерти. Парохія дає гарне помешкання і платню після умови. Посада до обняття від 1-го серпня. Зголошення проситься слати на адресу: GREEK CATH CHURCH OF TRANSFIGURATION, 240 Center St., Nanticoke, Pa. 166-68

НА ПРОДАЖ в старім краю 5 моргів доброї урожайної землі, морг города, хата і другі будинки в селі Косові, повіт Чортків. По дальші інформації голоситись до: АНДРІЙ БАНЬКОВСЬКИЙ, Box 584, Wilmington, California. 166-70

НЕПРИЄМНИЙ ОДОР поту тіла відпихає мущину, дівчину і жінку від людий. Fiks-It за $1.00 може увільнити Вас від того нещастя. Гарантуємо. Висилати гроші до S. UNIVERSAL SUPPLY HOUSE, P. O. Box 144, Rahway, N. J. 159—

ПОШУКУЮ АНДРІЯ САЛЕЦЬКОГО, карпентера при будовах autobody, і **ГЕНОВЕФИ КОВАЛЬ,** родом з села Гнильча. Послідного разу перебували в Hudson, N. Y., звідки виїхали в р. 1924. Геновефи Коваль котра лишила дім, треба до підпису контракту продажі дому. Хто дасть про них знати і їх точну адресу, дістане добру нагороду. Писати до: PAUL KOWAL, 49 Westfield Ave., Rahway, N. J.

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержанє своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучість перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

† Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко 40
* Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
[illegible]

* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. 30
* Буквар Дм. Андрейка 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців 50
[illegible]

† Галичина в життю України др. М. Лозинського 25
* Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держируко 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, доньці Антонія, турецького цісаря з Константинополя 20
[illegible]

† Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. 1.00
† Замітки про сільське господарство. Вол. Нікольського 35
† Записна книжка, оповідання, В. Винниченка 5
[illegible]
Запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти 20
* Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі 3.25
* Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога 50
* Ілюстроване українське письменство в життєписах, др. М. Пачовського 35
* Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса 25

† Інститутка, оповідання Марка Вовчка 20
* Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65
[illegible]
† Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання 40
* Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата 30
† Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видання 20
Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка 10
* Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA". 83 Grand Street. Jersey City. N. J.